

pravo finih buteljskih vin, kakor šipona, belega burgundca, zelenčica itd. A glavno torišče za proizvajanje finih buteljskih vin naj bi pa tvorili mariborski, pohorski in haloški vinorejski okoliši.

Kamniškega muškatočca, pekarske male graševine in šipona ter različnih haloških visokoplemenitih sortnih vin, kakor so se že dosedaj pridelovala, nam nikdo ne more ponarediti in so že kolikor toliko znane na svetovnem trgu. Nekoliko več reklame po inozemskih časnikih in vzorna skladišča teh vin po večjih mestih inozemstva bi jim kmalu zagotovile stalne odjemalce.

V konjiškem delu pohorskega okoliša naj bi se upeljalo spet proizvajanje rdečih vin, kakor je to že svojčas bilo udomačeno in je slovelo. Vinarijska črna (kavka, vranek itd.) bi lahko tekmovala z drugimi rdečimi vini že zaradi svojega posebnega, ljubkega bukeja. Tudi za te okoliše naj se ustanove vinarske zadruge, ki naj določijo grozdne vrste, katere se naj zasajajo. Čim manje vrst, tem lažje bo delo in tem lažje se bo razpečalo vino. Stremeti se mora za tem, da se v vsakem okolišu goji le ena vrsta vina za vinski trg, s tem pa ni rečeno le iz ene sorte. Če so dajo dve sorti v primernem sorazmerju, kateri se v svojih lastnostih vsestransko spopolnite, boljši produkt; tako n. pr. mala graševina z zelenčicem itd.

V Halozah pa se bo lahko pridelovalo v manje znamenitih legah poleg finih vin tudi vino za režnjo z vini iz južnih krajev, ki jim primanjkuje kislobe. V to svrhu se bo uporabilo vrste, ki veliko rde, imajo precej kisline, a malo alkohola. Morebiti bi kazalo zasajati v to svrhu beli ranfol, kavčino in druge vrste. Grozdne vrste se bodo morale izbrati po dosedajnih izkušnjah. Taka vina bodo služila tudi za lokalni trg.

Glavno torišče vin za režnjo z južnimi vini pa bo naš brežiški ali bizeljski vinorejski okoliš, kjer so razmere kar za to usvarjene. Bizeljska modra kavčina za režnjo s težkimi črnimi dalmatinci in bizeljski plavec za režnjo z belim vinom iz juga bodo iskani dve sorti vina in tudi dobro plačani.

Tudi tukaj bodo morala prevzeti vinarska za druga stvar v roke in seznaniti vinske trgovce z blagom, ki bo obojestranska vina spopolnilo in omililo v svojih ekstremnih lastnostih, jih naredilo prijetneje in povečalo njih konsumni krog.

Vino za režnjo se bo deloma lahko pridelovalo tudi v celjskem vinorejskem okolišu, kjer boste mogoče sorti peček in vrbovec dajali tozadevno blago.

Z navedenim pa nočem reči, da bizeljski in celjski vinorejski okoliši nista deloma tudi sposobna za pridelovanje boljših vin za buteljke. Znane so nekatere vrste bizeljskega, šmarčana in drameljskega, ki takisto lahko tekmujejo z drugimi našimi buteljskimi vini. Na drugi strani mi pa tudi ne pade v glavo hoteli ovirati ali preprečevati pridelovanje navadnih vin za lokalni konsum v vseh navedenih vinorejskih okoliših.

Ravno narobe! Sem za to, da se pusti vinogradarju kolikor mogoče prosta roka v njegovem delovanju, a ogrožati se ne smejo pri tem splošne koristi vinarstva. Označiti sem hotel s svojim izvajanjem le pot, ki naj vodi iz krize, ki preti našemu vinarstvu, če se ga primerno ne preuredi. Hotel sem navesti le ideje, o katerih sem prepričan, da bi bile v stanju, če se jih upošteva v vinarskih krogih, poveljno rešiti vprašanje prihodnosti našega vinarstva v okviru Jugoslavije. Vse drugo ostane zadeva področnega dela krajevnih vinarskih organizacij, ki se pa vsekakor morajo osnovati čimprej mogoče, če hočemo ohraniti naše vinarstvo in ga spraviti na pravi tir.

Pri rešitvi vprašanja rentabilnosti vinarstva pa ne smemo pozabiti še ene možnosti izkoriščanja naših vinogradov in sicer porabe svežega grozdja. Pridelovanju namiznega grozdja se bo morala posvetiti vsekakor večja pozornost. Če ne več, pridelati moramo najmanj toliko namiznega grozdja, kolikor se ga potrebuje po naših mestih in trgih. Pripustiti nikar ne smemo, da bi se ga uvažalo v to svrhu iz drugih pokrajin.

Tudi uporaba svežega grozdja za takozvane grozdne kure, na katero me je opozoril ravnatelj državne zdravilišča Rogaska Slatina, g. Herg, je lahko precejšnjega pomena za naše vinarstvo, posebno v okolici zdravilišč in kopališč in bi donasalo okoliškim vinogradnikom lep dobiček. Dobrna pri Celju, Rimske toplice pri Celju, Slatina Radenci, posebno pa Rogaska Slatina pridejo kot take v poštev. V okolici navedenih zdravilišč bi se naj ustanovile zadruge za pridelovanje namiznega grozdja, ki bi pospeševale zasaditev vinogradov z namiznimi grozdni vrstami. Za grozdne kure se lahko goje pri nas vse vrste žlahtnine in pa kraljevina (rdeči portugizec). Poskusilo bi se lahko gojiti tudi „biser iz Czabe“, ki že avgusta zori, dočim pride žlahtnina šele v drugi polovici septembra, kraljevina se le oktobra v poštev. A omeniti je, da biser iz Czabe zelo slabo rodi. Ravnatelj dotičnih zdravilišč bi gotovo radi šli na roko za drugam, kar se tiče množine potrebnega grozdja itd.

V smotreni razdelitvi proizvajanja iskati je spas našega vinarstva. V vsakem vinarskem okrožju naj se pridelujejo le one vrste grozdja, ki pod dotičnimi razmerami najbolj uspevajo, po čijih produktih se po največ povprašuje in nam obetajo zaradi tega najbolj ši skupički. Celo zadevo spraviti v označeni tir, naj bo glavna naloga osnovajočih se zadrug.

Vinarski ravnatelj Puklavce.

Slovenci širite naše liste!

Ali so to kmetje?

Preroki in kolovođe „Samostojne Kmetijske Stranke“, ki pa je po besedah „Slovenskega Naroda“ sad liberalne stranke, se bahajo, da so postavili za voditelje kmetov samo kmete. „Domoljub“ piše v svoji 31. številki o teh samostojnih „kmetih“, kako siromaki da so. Poslušajte: Fr. Kalan je trgovec s poljskimi pridelki, Fr. Pustolnik je veleposestnik, ima 118 oralov zemlje, je trgovec in tovarnar žganja; Engelman je pravi, pristni trgovec; Fr. Kržišnik je konjski mešetar; Frane Juvan je bivši tovarnar; Bučar je gostilničar; Zupančič in Slane sta veleposestnika; Hude je trgovec; Ivan Majcan je gostilničar; Makar je trgovec; Klinc je gostilničar; Pučelj je mesar; Tršan je polir in mlinar. Vse te imenuje „Kmetijski List“ kmete. Nobeden od teh — da govorimo po besedah naših samostojnih prerokov — nima žuljavih rok od kmetkega dela.

„Samostojna“ sad liberalne stranke.

Grdo je, če otrok taji svojega očeta. To dela sedaj Samostojna Kmetijska Stranka. Ona je otrok stare liberalne stranke. A „samostojneži“ tajijo svojega očeta in bi radi za sedaj zbrisali vse rodbinske znake, ki vežejo liberalce in „samostojneže“. Da pa bo ljudstvo spoznalo, da „Samostojna“ ni nič drugega nego otrok liberalne stranke, znači glasilo liberalne stranke „Slovenski Narod“, ki je v svoji številki dne 5. septembra 1919 v notici: „Se globejše v anarhijo“, zapisal med drugim tudi to dragoceno priznanje:

„Kmalu bo treba vprašati, ima li naša (liberalna) politika še kaj resnosti v sebi, ali pa je samo predpustna šala. Videti je, da je napredna (liberalna) slovenska stranka zašla v čudni položaj, da se razkroja kolikor največ v najdrobnejše kosce. Če bo šlo tako naprej, bota stranka rodila vsak dan kako novo strančico, tako da iz samih takih strančic ne bomo imeli nikjer izhoda. Stranka je skušala dobiti privržencev med kmeti. Sad tega je neodvisna (Samostojna) kmetijska stranka. Tako vidimo, da se kruši (liberalna) stranka na vseh straneh, krusha pa se bo še bolj, ko bo enkrat tista masa, katera pripada k slojem, ki tvorijo takozvani srednji stan, prišla do prepričanja, da v stranki nima nobene podpore.“

To stoji črno na belem. Zapisal je te vrste ljubljanski glavar liberalne stranke. Ugotovljeno je, da so liberalni advokati, profesorji, tovarnarji, verižniki, in vojni dobičkarji zagledali povzročili ustanovitve „Samostojne Kmetijske Stranke“, ker si sami ne upajo več med kmetko ljudstvo. Preroki, ki trdijo, da Samostojna ni izšla iz liberalne stranke, torej lažejo. Z lažjo bi radi preslepili naše dobro ljudstvo ter ga speljali polagoma v liberalni tabor.

Boljša prihodnost našega kmeta.

Vsa Količkarji višji uradnik rabi za usposobljenje v svojem poklicu, katerega potem izvršuje celo življenje, najmanj 12 let, ne v števili ljudskošolske izobrazbe. Vsak obrtnik se mora učiti svoje stroke 4 do 5 let. Le našemu kmetu bi naj zadostovala malenkostna sedemletna ljudskošolska izobrazba? Ne! Naš kmet ne sme biti dobro podkovan v samo eni stroki, kakor uradnik in obrtnik, ampak v skoro vseh. Kmet bi moral biti: politik, jurist, trgovec, živinodržavnik, poljedelec, vinogradnik, kletar, sadjar, čebelar, bmeljar, gozdar itd. Kmetko življenje, delo in napredek zahtevata v sedanjih časih, da so kmetu vsaj deloma poznana vsa kmetko-znanstvena in strokovna polja, ki bi mu naj pomagala pri povzdigi kmetijstva. Predvsem se sedaj v novi Jugoslaviji zahteva od kmeta, da je pameten politik. Naša država je nova, brez pravih, novih, kmetu koristnih postav. Kdo dela in ustvarja nove postave? Naši državni poslanci v Beogradu. Kakšni bodo naši bodoči politični zastopniki kmetkega stanu, take bodo tudi postave glede kmeta in kmetijstva. Radi tega dejstva pa je res nad vse nujna potreba, da se naše kmetko ljudstvo zana za politiko, da bo znalo res samo odločiti, komu bo zaupalo prihodnjo ustvaritev postav v Jugoslaviji. Za politično probujo, izobrazbo in navdušenje pa skrbijo med našimi kmeti naša Kmetka Zveza, ki prireja ob nedeljah in praznikih politične shode po vseh župnijah. Sveta dolžnost našega kmetkega ljudstva je, da se teh shodov udeležuje polnoštevilno in z zanimanjem, da bo znalo ob času volitev ločiti med dobrim, slabim in pogubonosnim za kmeta. Kmetje, ako hočete poslati po prihodnjih volitvah v Beograd odposlance, ki bodo s srcem in delom na strani kmeta, potem si morate biti po govori in razpravah, ki vam jih nudijo voditelji Kmetke Zveze, na jasnem: Kaj li zastopa, dela in za kaj se poteguje Kmetka Zveza? Kako škodljiva in pogubonosa da je za še dokaj neuko kmetko ljudstvo hinavsko-liberalna in nemškutarska „Samostojna.“ Kako nesprejemljiva da je za kmeta Jugoslovanska demokratska (liberalno-advokatska stranka) in stranka socialnih demokratov, ki kopljejo grob ravno kmetu.

Dejstvo in izkušnja nas učita, da kmet brez vinogradov, ki je navezan samo na njivo in travnik,

pridela na posestvu le toliko, da plača davke in prehrani sebe z družino. Zakaj je pri nas kmetijstvo tako staroversko, starokopično in brez pravih bogatih dohodkov, kot n. pr. na Češkem in Moravskem? Ker obdeluje pri nas kmet polje in travnik ravnotako kot njegov srednjeveški praded, ki je robotal in tlačnil nemškemu graščaku. Vzrok nazadnjaštva na polju kmetijstva je pomanjkljiva ali sploh ničeva strokovna izobrazba našega kmeta. Ljudska šola ni nudila doslej našemu kmetu v strokovnem oziru nič. Naša država bo morala v najbližji prihodnosti skrbeti za to, da se bodo kmetki otroci v zadnjih šolskih letih učili nekaj o naprednem kmetijstvu, vino- in živinoreji. Pa to še ne bo zadostovalo, ker otrok je pač otrok, dokler ne pride v 16., 17. in 18. leto. Naši kmetki fantje in dekleta se bodo morali pripravljati za svoj kmetki poklic v raznih kmetijskih, vinorejskih in gospodinjstvih šolah. Mi Slovenci že imamo precej takih šol, pa naše kmetko ljudstvo se vse premalo zanima za le-te šole. Kmetko izobrazbo zadevne šole se bodo pri nas pomnožile in sveta dolžnost vsakega našega kmetkega očeta in matere bo, da pošljeta svojega prihodnjega, mladega gospodarja in gospodinja v kmetijsko, oziroma gospodinjstveno šolo. Denar, ki ga bo izdajal kmet za kmetijsko izobrazbo svojih otrok, ne bo izvržen zaman, ampak se bo obrestoval tisočerno pri potrebnih moderni prenosni naših njiv, travnikov, gozdov in vinogradov. Saj lahko vidi vsak naš kmet že sam, kake da so kmetije onih kmetov, ki so obiskovali kmetijske šole in onih, ki kmetujejo brez te izobrazbe. Ako hočemo, da naš kmet ne bo več izročeni na milost in nemilost raznih prekupcev poljskih pridelkov, ki si polnijo svoje žepke s kmetko-krvavimi žulji, ampak da bo zmogel, vreči svoje pridelke na svetovni trg kot Čeh, kjer bo določal cene svojim pridelkom kmet sam, ne pa trgovec-milijonar, se bo moral šolati ter izobrazevati v kmetijskih šolah. Le v svoji stroki dobro izobražen kmet ne bo delal samo za prehrano svoje družine in za davke, ampak tudi za zanj potrebni dobiček. V kmetijskih šolah bi pa se naj naš kmet izšolal tudi v zanj potrebni juridični znanosti, da ne bo po nepotrebnem slepo orodje advokatov. Temeljita politična izobrazba, kmetijske in gospodinjstvene šole bi naj bila boljša prihodnost našega kmeta!

Amerikanci.

Letošnja jesen nam je pripeljala ptiče-selilce posebne vrste, od vseh strani in po vseh potih se naši izseljenci „Amerikanci“ vračajo v domovino. Vidiš jih na vseh železniških križiščih — utrjene, delavne postave, začudeno gledajo okrog na novi svet, ki se je ustvaril tekot njihove odsotnosti. Če vprašas, zakaj so se vrnili, ti bodo najbrže odvrnili, da radi velike draginje in zaslužka. V stari domovini upajo zdaj dobiti zaslužka dovolj in ne bo ga treba več iskati tam po Ameriki. In življenje je sedaj v Jugoslaviji veliko bolj po ceni kot v Ameriki. To se nam zdi čudno, saj vendar pri nas vse kriči radi draginje. Amerikaneec ti pa hitro pojasni: „V Ameriki dobim za en dolar 1 jajce, tukaj dobim za en dolar 61 jajce.“ Amerikanski dolar ima namreč pri nas strašno visoko ceno, menda se dobi zanj že 67 K. Amerikaneec, ki si je prislužil v Ameriki recimo 2000 dolarjev, je pravzaprav še revež. Ako se pa s tem denarjem vrne v Jugoslavijo, dobi zanj 134.000 K in je že takorekoč bogataš. Kdor si je prislužil 20.000 dolarjev, je pri nas že več kot milijonar. Pravijo, da je neki pristni Amerikaneec, trgovec z zlatino, naredil izlet v Evropo, obiskal tudi Dunaj, kjer je hotel bivati en teden in je za to določil 2000 dolarjev. Računal je po amerikanskih cenah in menil, da bo s tem denarjem lahko živel jako dobro: vsak dan zapravi okrog 286 dolarjev. Ko je pa denar premenjal v krone, se je prestrašil. Dobil je čez 100.000 K in tega na noben način ni mogel zapraviti tekot enega tedna.

Računati moramo torej z dejstvom, da se bodo vrnilo jako mnogo naših rojakov, kar nas zelo veseli. Vprašati bi se pa tudi morali, kakšen vpliv bo to preseljevanje imelo na naše narodno gospodarstvo, valuto, pa tudi politiko in jasno življenje? A ne samo „Amerikanci“ — prihajati bodo začeli tudi drugi tujci vabljani od zaslužka v naših krajih in pa od kupne moči, katero ima njihov denar. Prišli bodo razni kapitalisti, podjetniki itd. Dobro bi bilo, da mislimo na to že vnaprej in skušamo pravočasno organizirati take dotoke, da nam bodo v korist, ne pa v kvar.

Kako razširjamo naše

časnike.

Novi ali vsaj novoimenovali stranke, ki so po vojski nastale ali se prekrstile, hočejo naše kmetko ljudstvo kar obsuti s svojimi listi. Socialisti vsiljujejo svoj „Ljudski Glas“, demokrati ali liberalci „Novo Dobro“, „Ptujski List“, „Domovino“. Samostojna ponuja „Kmetijski List“. Dobro vedo, da ravno s časniki lahko najuspešneje širijo in krepijo svojo stranko. Kdor čita dalje časa kak list, se mora navzeti njegovega duha in njegovih načel, mora postati pristaša stranke, katere glasilo bere. Kako usodno je to za ves narod! Če bodo naši ljudje brali katoliške liste, smo lahko mirni, da ostanemo odločni katoličani po prepričanju in v življenju. Ako pa jih bodo zastupljali protikršćanski listi, se bodo v mišljenju in življenju odtujili krščanstvu. Zgledov, kako protiversko časopisje spridi dobre družine, imamo na žalost dovolj.

Pristaši Kmetke Zveze, ki nosi na svojem praporu Kristusovo ime in se bori za to, da pridejo v državi in v vsem javnem življenju do veljave verska in

krščansko-katoliška načela, imajo dolžnost, na vso moč širiti katoliško časopisje. Nasprotno, protikrščanske liste bomo zatrli edinole v razširjanjem katoliških listov: „Gospodarja“, „Straže“, „Domoljuba.“ Razširjanje naših listov pa mora biti organizirano. V tem imajo zaupniki Kmečke Zveze najljepšo nalogo in dolžnost. Zaupniki Kmečke Zveze po posameznih župnijah so pred vsem poklicani, da vsak v njemu poverjeni vasi ali kraju izpodriva nasprotno liste in širi naše! Vsak zaupnik mora imeti glede časopisja natančen pregled čez svojo vas; za vsako hišo mora vedeti, kako časopisje prihaja v njo. Pa kako širiti naše časopisje? Gotovo je, da ni dovolj, ako sosedu samo rečeš: „Naroči si na primer „Gospodarja!““ Možno bo to pozabil, ali ne ve, kako bi naročil, ali mu je prenerodno pisariti in denar pošiljati, ker ni varen itd. Najbolje je tako: Zaupnik KZ, ki vidiš, da n. pr. tvoj sosed nima našega lista, ga opozori na list, pa mu obenem reče, da mu ga ti naročiš; naj ti le da naročnino! Tako storiš pri drugem, tretjem, četrtem. Naročnino, ki so ti jo ljudje dali, pa pošlješ skupno upravnistvu „Gospodarja“ ali „Straže“ ter obenem pošlješ upravnistvu naslove, na katere se naj „Gospodar“ ali „Straža“ pošilja. Lahko pa tudi vsi zaupniki ene župnije nabrano naročnino in naslove izroče n. pr. blagajniku župnijske Kmečke Zveze, da on za vso župnijo skupaj pošlje upravnistvu naročnino in naslove. Zaupniki, ki boste tako širili naše katoliške liste, boste s tem najbolj pripomogli, da se Kmečka Zveza ojači. Čim več našega časopisja bo prihajalo med ljudstvo, tem bolj se bo širila med ljudstvo misel Kmečke Zveze in strankina zavest! Pa kakor rečeno: to mora biti organizirano! In vsak zaupnik Kmečke Zveze se mora za to potruditi! Tudi naši mladeniči in dekleta, naši Orli in Dekliške Zveze, naše Marijine Družbe naj zlasti zdaj sprejmejo med svoje posebne naloge: razširjanje naših časnikov!

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno.

Na članek pod gornjim naslovom v zadnji številki „Slov. Gospodarja“ nam je poslala Zadruga Zveza v Celju sledeče uradno pojasnilo:

Ker je tudi po prevratu meseca novembra 1918 ostal promet s senom in slamo vezan ter so ostale tozadevne odredbe prejšnje avstrijske vlade v popolni veljavi, je poverila takratna narodna vlada v Ljubljani posle prejšnje poslovalnice za krmila v Gradcu z odlokom z dne 14. nov. 1918 Zadrugi Zvezi v Celju. Zvezi je vlada s istim odlokom naročila likvidirati poslovanje graške poslovalnice za krmila na bivšem Spodnjem Stajerskem.

Po dolgotrajni inventuri se je dognalo, da je ostalo iz poslovanja graške poslovalnice na Spodnjem Stajerskem še 15.568,83 meterskih stotov sena in 4.894,25 q slame v vrednosti K 557.429,23. Ta znesek ni zadostoval za terjatve kmetovalcev in komisijonarjev, ki znašajo skupno K 797.603,62. Vслед tega se je Zadruga Zveza trudila doseči od graške poslovalnice deplačilo. Tozadevna pogajanja so se vlekla do meseca marca. Se le tedaj je graška poslovalnica privolila v doplačilo, pod pogojem, da odobri isto njena centrala na Dunaju. Ta pa dovolila ni dala, v след česar so pogajanja z graško poslovalnico padla v vodo. Glasom poročila deželne vlade v Ljubljani, katero smo za posredovanje naprosili, je celo premoženje omenjene dunajske centrale pripadlo likvidacijski masi za staro državo.

Ne gre torej niti za milijonske terjatve, še manj za milijonske zasluge Zveze. Kajti Zveza je oddajala gornjo seno po cenah, kakor so bile uradno določene, pri čemur je odpadlo nanjo pri vsakem meterskem stotu K 1,20, zaslužek torej, ki je z ozirom na precejšnje stroške takega centralnega obrata, zmeren.

Z ozirom na to, da gori omenjeno doplačilo iz Gradca ali Dunaja doslej še ni bilo dosegljivo, dalje z ozirom na to, da so posamezni bežeči vojaški oddelki meseca novembra 1918 takrat še obstoječe zaloge močno oplenili in konečno z ozirom na neiztirjive rekvizicije Narodnih svetov se je čutila Zveza primorana, izplačati na terjatve na stagem senu le 70%. Ako se posreči omenjene škode popraviti, se bode izplačalo še ostalih 30%.

Zadruga Zveza v Celju.

(Po tej izjavi Zadruga Zveze ima besedo naš poročevalec.)

Politični pregled.

Beograd.

Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič se je trudil in pogajal zama za sporazum med parlamentarnimi strankami glede sestave vlade. Za njim je prevzel sestavo nove vlade Stojan Protič pod pogojem, da vrne regentu Aleksandru ta mandat, ako se mu ne posreči sestaviti koncentracijskega kabineta tekom 48 ur. Preteklo je 48 ur in Protič je moral izjaviti regentu, da se mu njemu poverjena misija ni posrečila. Za Protiča je nastopil kot sestavitelj vlade Marka Trifkovič. Ta je sestavil kabinet, v katerem je bilo: 6 radikalcev, 2 zastopnika Jug. kluba, 3 člani Nar. kluba, 3 izven strank, 1 naprednjak, 1 samostalec in 1 radikalni disident. V ta kabinet pa niso marali vstopiti ne demokrati in ne socialni demokrati. Še pa so izjavili socialisti in Crnogorci, da bodo to vlado podpirali pri glasovanju, če bi bilo za takovo.

„Kvorum.“ Ko je pa predložil Trifkovič listo teh ministror regentu Aleksandru v podpis, je ni potrdil, ker ta vlada ni bila koncentracijska. Trifkovič je vrnil svoj mandat kot sestavitelj kabineta. Vслед odklonitve Trifkovičeve vlade se je kriza same še poostрила. Sedaj je nemogoče, da bi stranke, ki so bile za stopane v Trifkovičevem kabinetu, vstopile v kakega drugega, ker ne uživajo v след spletakarj demokratov pri regentu zaupanja. Regent je poklical k sebi zopet predsednika Narodnega predstavništva Pavloviča in mu naročil skorajšnjo sestavo kar najširšega koalicijskega kabineta. Dr. Pavlovič je začel zopet pogajanja z zastopniki parlamentarnih strank in skupin.

Avstrija.

Nemško časopisje piše glede valute in gospodarskih razvalin v Avstriji prežalosno, da, obupno. Primanjkuje jim v Avstriji živil in premoga. Najpotrebnejšega si ne morejo nabaviti iz tujine, ker njih denar pri vseh sosednih državah ni skoro nič vreden. Da si nakupijo v inozemstvu vsaj najpotrebnejših živil, so sklenili na Dunaju za živila prodati razne umetnine iz zbir in nekdanjih cesarskih in nadvojvodinskih palač. Avstrija je tudi sklenila, da bo rekvirirala premoženje do 65%. Najprvo bodo jemali denar in vloge, pozneje pa še najbrže premično in nepremično blago. Po tem računu bo avstrijski državljan, ki ima n. pr. premoženja 100.000 K, moral oddati državi 65.000 K. Država bo porabila rekvirirano premoženje za delno odplačilo ogromnih državnih dolgov. Avstrija šteje samo 6 milijonov ljudi. Državni proračun pa znaša 7 milijard primanjkljaja. Naložili bodo ogromne davke. Nameravajo upeljati davek na okna. Od vsakega okna bi plačal hišni posestnik 1—2 K letnega davka.

Italija.

V Italiji se pripravlja isto kot nekdanj v stari Avstriji. Med italijanskim vojaštvom se krši in razpada pokorščina, ki je temeljna podlaga za vsako armado. V Italiji dobivajo vedno več moči socialisti, ki ostro nastopajo proti dosedanjji vladi. Italijanska vlada se trudi na vso moč, da bi rešila jadransko vprašanje v svoj prilog še pred volitvami, ki ne obetajo nič dobrega za Italijo. D'Annunzio še vedno gospodari na Reki, ne meneč se za vse grožnje od strani vlade.

Angleška in Amerika.

Na Angleškem je prenehal ogromni štrajk železničarjev. Vlada se je pogodila s stavkarji. V Ameriki je zelo nevarno oboel predsednik Wilson.

Gospodarske novice.

Zveza vinočrčev za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani se ustanovi prihodnjo soboto, 11. t. m. na ustanovnem shodu, ki se vrši v vrtni verandi hotela Union v Ljubljani. Pripravljalni odbor vabi vse trgovce, ki trgujejo z vinom na debelo in imajo vinsko trgovino pri državnih uradih kot obrt prijavljeno ali kot glavno ali pa postransko obrt, na udeležbo, da se ustanovi tudi za to velevažno panogo trgovskega stanu potrebna organizacija, kakor jo imajo drugi stanovni. Izvolil se bode pri tej priliki odbor za leto 1919/20, ki bode potem zastopal nasproti drugim stanovom in vladi naše potrebe in zadače. — Ker se bode obravnavalo tudi glede carinskih tarifov, kakor tudi glede cen pri nakupu in prodaji letošnjega vinskega pridelka, je udeležba za vsakega vinskega trgovca dolžnost; obenem pa ima tudi priliko, staviti primerne predloge, ki se mu zdijo v obrambo našega stanu potrebni. — Zborovanje se vrši v hotelu Union v Ljubljani od 10. do pol 13. ure in od 15 do 17. ure; tako da se lahko vsi vrnejo z večernim vlakom, ki gre ob 3/4 18. Opozarja se, da imajo vse tvrdke, ki imajo več članov, pri volitvi odbora, samo en volilni glas. Tudi namestniki s pooblastilom dotičnega vinočrčca, ki bi bil slučajno zadržan, bodo pripuščeni k volitvi odbora. Od katere tvrdke se udeleži več članov, imajo razen volilca, drugi člani le posvetovalen glas in pravico predloge staviti. Povabljeni je tudi poverjenistvo za trgovino in obrt, kakor tudi trgovska in obrtna zbornica.

Vinski davek. Slov. Kmečka Zveza je že v Ljubljani pri finančnem delegatu in pri vladi v Beogradu pred 14 dnevi vložila odločen protest proti vinskemu davku. Na vseh shodih Kmečke Zveze smo v ostrih resolucijah protestirali proti temu krivičnemu davku. Pisarna K. Z. je brezplačno napravila na stotine prizivov za naše vinogradnike, a glasilo Samostojne si drzne izreči laž, da Kmečka Zveza nič ni storila proti vinskemu davku. Samostojneže jezi, da je ravno Kmečka Zveza vse storila, da bi preprečila krivični vinski davek, je dosegla za kmete uspeh glede dohodnine in vojnega davka. Zategadelj pa si skušajo sedaj pomagati z lažjo. Le farbajte Samostojneže svoje backe in zapeljane, Kmečka

Zveza bo pa izvrševala naprej svoj program: Pomagati kmetu v gospodarskem oziru ter ga organizirati na strogo krščanskem, narodnem in gospodarskem oziru.

Zlati dnevi. Lepe jesenske dni imamo. Solnce pripeka topleje na mater zemljo nego v poletnih mesecih. Grozdje, kjer je zdravo, je že slajše kot leta 1918, kjer pa je gospodarila peronospora in druge trne bolezni, tam pa bo slaba kapljica. Trgatev se bo pričela že prihodnji teden. Pameten vinogradnik pa je tisti, ki bo počakal s trgatvijo po Terezijinem. — Ajda in proso sta že tudi utekla slani. Ajda ni posebno bogato obrodila. Repe bo letos mnogo. Lepe vreme pospešuje sejanje ozimne.

Petrolej, ki smo ga nedavno dobili iz Amerike večje množine, so tihotapci in verižniki v Mariboru večinoma spravili čez mejo v Nemško Avstrijo, kjer ga prodajajo po 15 K liter. Z tovrnim avtomobilom so ga vozili iz Maribora tudi na Hrvaško. Oblast, kje si bila, da niso zasledila teh hudodelcev?

Lončarsko blago. V okolici vasi Klopce v okolišču okrajnega glavarstva Borovlje, je precej razvita domača lončarska industrija. Tamošnji lončarji imajo v zalogi precejšnje množine lončarskega blaga. Tvrdke, ki se zanimajo za lončarske izdelke, naj se obrnejo na gospodarsko pisarno pri okrajnem glavarstvu v Borovljah.

Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah. Pri okrajnem glavarstvu v Borovljah se je ustanovila posebna gospodarska pisarna, ki ima namen, podpirati prebivalstvo v vseh gospodarskih zadevah, dajati mu informacije in ga na ta način privaditi na novi položaj, ki je nastal s tem, da je odpadlo dosedanje gospodarsko središče Koroške Celovec. Podobna pisarna se namerava osnovati tudi pri okrajnem glavarstvu v Velikoven. Trgovci in obrtniki, ki se zanimajo za koroški trg, naj se obračajo naravnost na omenjeno pisarno za eventualna pojasnila.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se prikladi dovolj interesentov. Urad sprejema priglasen najkasneje do 12. t. m. in se na pozneje ne bo mogoče več ozirati.

Cena goveji živini gre kviško. Iz hrvatskih listov posnamemo, da gre cena goveji živini močno kviško. Cena volom se je dvignila tekom enega tedna za 1—2 K pri kg žive teže. Vole od 1000—1300 kg plačujejo po 7—8 K 1 kg žive teže, vole, ki imajo več kot 1300 kg pa 8 do 10 K.

Cene na Dunaju. „Grazer Volksblatt“ od 7. oktobra porača, da stane v gostilni „Wolfspitze“ košček kruha 1 K. V hotelu „Bristol“ stane porcija govedine z zeljem 55 K, telečji guljaš z cmoki 45 K.

Razne cene. Cene za skorje se gibljejo med 42—45 K za 100 kg, za čreslovino pa med 45—47 K od postaje na ladanja. — Cene za razne sveže živalske kože so: Konjske kože komad 70—90 K, goveje kože (vsakovrstne) 20—22 K za 1 kg, telečje kože 18—20 K za 1 kg; za suhe kože in ovčje kože 12—16 K za komad, za kože jagnjet 6—8 K komad. — Cene za razne vrstna žita so v Jugoslaviji sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220, ječmen 200—220, koruza 200—220, oves 200—220, ajda 160—170 in žol 320—260 K za 100 kg.

Tedenske novice.

† **Dr. Lovro Pogačnik.** Dne 5. septembra je v Ljubljani v najboljši moški dobi v starosti 40 let po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal dr. Lovro Pogačnik, predsednik orlovskih organizacij v Sloveniji in državni poslanec. Rajni je bil neumorno delaven in ljubeznjiv značaj, ki je posvetil vse svoje moči za dobrobit domovine. Bil je načelnik Slovenske Ljudske Stranke v najvišarnejši dobi, v dobi razsula stare Avstrije. Z njim je legel v hladni grob zvest učenec nesmrtnega dr. Kreka, njegova blaga duša je pa, kakor trdno verujemo, združena nad zvezdami z duševnim velikanom in njegovim učiteljem — dr. Krekom.

Tridesetletnica škofovanja našega prevzvišene gospoda knezoškofa se je v Mariboru slavila veličastno in izpodbudno. Na predan praznika sv. Mihaela, v nedeljo 28. sept. 1909, je bila popolne stolnici pred izpostavljenim Najsvetejšim molitevna ura za visokega jubilanta, zvečer pa je ubrano zvonenje oznanjalo slavnost prihodnjega, za lavantinsko škofijo tako pomenljivega dneva. Dne 29. septembra je ob 10. uri